

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10332

IN SHLIKHES

Zalman Shazar

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

זֶלְמָן שׂוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לַיְדָעָר אֲוֹנְטָעָרוּוּעָם

וְלִמּוֹ שׂוֹר

איוֹשֶׁלְיָה וּת

ליידער אונטערוואען

פֿאַרְלָגָג "וּרְיעָה"

אוֹן

יִדְיִישָׁע קָהָלָה אֵין אֲזֻרָּגָנוּי

מאנצעויזדאָג

1972

IMPRESO EN EL URUGUAY
PRINTED IN URUGUAY

ZALMAN SHAZAR

IN SHLICHES
Lider Untervegs

EN POS DE LA MISION
Cantos del Caminante

Derechos Reservados
Hecho el depósito que marca la ley N.o 13835

MONTEVIDE O

1 9 7 2

שער-בְּנִיאָת : רַאֲוֵל פָּאוּלוֹן אַצְלִי

אַיִן הָאֵל מֶ

ה	בילד פון זלמן שור
ו	די תפלה פון מהתהו אשכנוו בלאר דעם משולח פון שבתי צבי
ז	רכונו של עולם, ניט קוק אויפט מיין צלים
יב	ש מ ח נ ז
טו	פאטער פון יישראאל
טו	דער נײַעַר מאָראָגָעַן-סְדַר
יז	צווישן מאָסְקוּע אָונַ יְרוֹשָׁלַיִם
יט	פֿאָרְנָאָכְט אַין יְרוֹשָׁלַיִם
כא	פֿוֹן יְרוֹשָׁלַיִם קִין גַּעֲפָאַל
כב	יִידְיָשָׁע אָוִינַן
כג	אָנָּא בְּכוֹחַ
כח	אַ תְּפָלַה לְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל
כו	גַּעֲצִיוֹלְטָע בִּיאָגָרָאָפִישָׁע דָּאָטָן
כו	

Joe Fiss

ולמן שור
אין שליחות
לידער אונטערווענס

ד י ת פ ל ה

פון מהתיהו אשכני בלאך
דען משולח פון שבתי צבי

אחר זאת עשה (שבתי צבי)
שלוחים שיילכו בכל קחלות הגילה
להורייע טבעו, בעולם ולהבטיח
ממלכתו בקרוב כל ישראל.

(תורת הקנאות עמ' 24)

זֶלְמָן שֹׁוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לִידּוּר אֲוֹנְטַעֲרוּעַגְם

א

איך וווײַס נָאָך נִיט ווּזהַיִן, צַי ווּעַמְּפָעַן
אֵיך חָאָב מִינִין אַנְזָאָג מִיטַּגְעַבְּרַאָכְטַן,
וּוּעָר ווּעָט אִים מִיט דּוֹרְשַׁת פָּאַרְנַעַמְּעַן
אוּן ווּעָר מִיט פִּינְדְּשַׁאָפְט אֵין פָּאַרְדְּאָכְטַן.

פְּאֵין אָוְמְבָאָקָאנְט מִיר פָּאָלְק אֵין לְאָגָּר
אוּן קְלִיּוֹן מִינִין זְבוֹת אֵין שְׁוֹאָך מִינִין הָאָגָּר.
בְּלוּוֹן זְיוֹן שְׁלִיחוֹת פָּלָאָמְט אֵין מִיר
אוּן אִיך גַּעֲדָעָנְק אֵין הָעָר אֵין שְׁפִיר :

א גַּעֲדָאָנְגֵל אוּן אִיצְט דָּאָרְט
צְוּוִישָׁן אַוִּילְיְוָונָג אֵין שְׁאָגָּר
אוּן יַעֲדָע הָאָרֶץ אוּן אַ גַּעֲוָוִין
אוּן יַעֲדָעָר טָאָג אַ יּוֹם הָדִין

אוּן אָוְנְדוּעָר עַולְמ אִוּן צְעַשְׁפְּרִוִּיט
אוּן אָוְנְדוּעָר זְאָמָל-קְרָאָפְט אִוּן : רִיְיד.

א, חָעָלָט מִיר, גָּאָט,
אֵין יַעֲדָן אַרְט
אוּן זְוי מִיט מִיר
אוּן בָּעַנְטָש מִינִין ווּאָרְט.

ולמן שזר
אין שליחות
לידער אונטערווענס

ב

דו אליאן האסט דאך גערעדט שוין קלאך
אין צייבנעם גרויזאמע און דיויטליךע בין ואה
אין שעיחסות בלוטיקע, אין ימען טרען,
אווי אן שטיינער זאלן אויך דערהערן ...

דו האסט כמעלניצקים שווערד א צי געתאן פון שייד
אויף קחלות הייליקע א לאן געתאן דעם טויט.

דו האסט א צינד געתאן די זון פון גליק
און אוימנגעלאשן זי אין אויגנבליך ...

כרי דער פאָרבלענדעםטער און רזאַקסטער אין דור
זאל אויך דערען פאר זיך זיין אַפְגּוֹנְטְּ קְלָאָך

און זאל די ביוזע קלה פון זיין הפקרייט דערהערן
און א פאָרץיטערטער אויף אייביך וועגן.

און א וויל האט זיך געדאַכט,
עם האט דערשפֿרט דאָם פָּאָלָק און זיך פָּאָרְטְּרָאַכְט
און האט זיך אַגְּנָעֲמִירִיט ...
א ווילע נאָר — און אליך פָּאָרְגִּיִּיט ?

ח

ולמן שור
אין שליחות
ליידער אונטערווענס

דו האסט אַרגעלע נאָר אָפֶגעטָאוּ דיין צָאָרָן
און אלץ איז ווידער שוין געוואָרָן
וואֹי געוווען . . .
אָזְוִי ווֹי עַם ווֹאָלָט גָּרְנִישֶׁת נִיט גַּעֲשָׁעָן . . .

ג

בלויו פֿאָראַיְינְצָלְטָעַ האָבָן דערהערט
וואָסָט עַמְּ מְאָנְטָ פָּוּן זַיְדִין שְׂטִים אָוָן ווָאָסָט בְּאַשְׁוּעָרָט
בלויו אַיְנוֹזָאמָעַ, אַיְן אַלְטָעַ קְהָלוֹת אָוָן אַיְן נִיעָ
וְנוּגָעַ, אַיְידָעָלָעַ אָוָן פְּרוּם גַּעֲטָרִיעַ
אַיְבָּעָר אַלְעַ גְּלוֹתָן צְעַפְּרִיטָעַ
גַּעֲלִיְיטָעָרָטָע אַיְן פִּין אָוָן צַו נְפִינּוֹת גְּרִיטָעַ,
אוֹיפָט אַלְעַ ווַיְיַטְאָקָן פָּוּן גָּאָוָה פְּרִישָׁה דְּעַרְפְּרִיטָעַ
הָאָבָן זַיְדִין בְּשָׂוְרָה טִיפְּ פְּאָרְנוּמָעַ
און גַּעֲקוּמָעַ . . .
שְׁוִינְטָ דְּאָרָט אַיְצָטָעַ זַיְעָר לִיכְטָ
אוֹיפָן שְׁוּעָלָעַ פָּוּן זַיְדִין גְּרִיכָּמָ.
גָּאָט, דו גְּרִוְיָפָרָ, גָּאָט גַּעֲטְרִיְיעָרָ,
הָעַלְפָּ מִוָּר אַיְצָטָ, פָּוּן זַיְעָר פְּיִיעָר
אוֹיפָצְוָפָּאנְגָעָן בָּאָטָש אַיְן פָּונָקָ

ט

ולמן שור
אין שליחות
לידער אונטערוואוועס.

און צינדרן אלט און צינדרן יונגע
און ווי ער ברענט נאך, לויוכט און גלייט
צעטראָגן אים פון ייד צו יוד,
פון האָרץ צו האָרי, פון אָרט צו אָרט
אָ, הָעַלְפַ מִיר גָּאַט אָן בענטש מיין ווֹאַרט.

ד

און גיב מיר כוה, גָּאַט, דָּאַט ערגנטע אָוֵיך דערציאָלֶן
נִיט פֿאַרְשָׁעָנֶרֶן אָן נִיט פֿאַרְהָיְלָן :
אויפֿן שוועל פֿון לעצטן גָּלְקָ
געַשְׂטָאָרְקָט האָט זִיד דָעַר סְמָך צוֹרִיקָ
און עַט חָעַלְפַ אִים גַּעֲטָרְיִי
פרעומדט אָן אַיְגָנָם, אלט אָן נִי,
אי פרְנִיסִים, אי רְבָנִים
אי פֿאַרְדָּעָטָעָר, אי נִאָרְאָנוּם
אי דִי מאָכָט פֿון יַאֲנִיטְשָׁאָר,
אלָעַ, אלָעַ קָעָגַן חָאָר ...
און ווֹי אַיְזָמִיר, אָן ווֹינְד אָן ווֹי
עם קלְיָנְגָעָן קִיְמָן שָׁוּעָר צוֹוִי
אוֹיפֿ זַיְגָע בִּידָע שַׁיְגָע הענט.

זְלָמָן שֹׁוֶר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לִידּוּר אַונְטַעֲרוּוּגָס

דאַם אוֹתָה זַיִנָּם לְוִיכְטָמָ, דַּאַם וּוְאַרְטָה זַיִנָּם בְּרַעֲנָטָ
אוֹן קִיְּטָהָן, קִיְּטָהָן אוֹוִיפָּה דַּי הַעֲנָטָ . . .
אַלְזַן דַּעֲרַצְיָילָהָן, נִיטָּ פָּאַרְחַוְילָן
כַּרְדִּי דַּעֲרִשְׁבְּרִין זַאלָן זַיִי
זַיִי אַונְדוּעָרָלְשְׁלָאָכָט אַיְזָן שְׁוּעָרָלְאָזָן.

ה

אוֹן אַוְיב אַיךְ הַאָב עַמְּ נִיטָּ פָּאַרְדִּינָטָ
וּוַיְילָל מִיְּנָן הַאָרְצָן אַיְזָן פּוֹלָ פּוֹן זַוְנָדָ
אוֹן אַוְיב דִּיְיָן שְׁטָרָאָפָּה אַיְזָן מִירָלָ בְּאַשְׁעָרָטָ,
שְׁטָרָאָפָּה מִיךְ גַּאֲטָמָ וּוּי אַיךְ בּוֹן וּוּעָרָטָ.
אַבְּעָרָ שְׁפַעַטָּעָרָ, נִיטָּ פְּצִינְדָּ!
אַצְצָט אַיְזָן נִיטָּ קִיְּינָ צִוְיָתָ פָּאַרְ דִּיְןָ.
אַיְזָן גַּעֲפָאָר אַיְזָן דִּיְיָן מִשְׁיחָ,
אַיךְ בּוֹן אַיְצְטָעָר זַיִן שְׁלִיחָ
אַיְצְטָעָר הַעֲלָףָ מִירָלָ וּיְאַיךְ בּוֹן . . .
אוֹן אַוְמַעְטָוָם וּוֹהָוָן אַיךְ קָנוֹתָ
אַיְזָן יַיְדָן וְאַמְלָעָן זַיְדָ אַרְוּםָ,
אָ, הַעֲלָףָ מִירָלָ דָּאָרָטָ, אַיְזָן יַעֲדָן אַרְטָ
אוֹן זַיִי מִיטָּ מִירָלָ אַיְזָן בְּעַנְטָשָׁ מִיְּנָן וּוְאַרְטָ.

אַוְיָפָן שִׁירָ קִיְּינָ נִיְּוָ יַאֲרָזָ

1927

זֶלְמָן שֹׁוֹר
אֵין שַׁלִיחוֹת
לִידּוּר אָנוּטָעָרוּעָגָס

רבונו של עולם, ניט קוק אויף מיין צלם....

(א) שפאנל-נייע תחינה / א羅יסגעהרט פון א יונגעער
פרוי / און פארצ'יכנט כמעט גענוי).

און יעדן פרימאָרגָן
בײַם אַנְטָאָן דעם צַלָם
זָאָגָט זִי שְׂטִיל אָן פָּאָרְבָּאָרגָן :

רבונו של עולם,
נאָטְעַנְיוֹ לִיבָּעָר,
דוּ קוּקְסָט דָאָךְ אַרְיָבָּעָר
פָּוּן הִימָל דֻעָם הוַיְכָּן
און זַעַפְט אָוּמְעָטוּם —
וַיְוַיְסַטְוּ דָאָךְ, גַעֲטָרְיִיעָר,
וּווֹ דַו בִּיסְטַמְט מִיר טַיְיעָר,
נָאָר וּוּ גְּרוּוּס אִיז דָעָר פִּיעָר
וּוְאָט פְּלָאָמָט אַיְצָט אַרְדוּם !

רבונו של עולם,
פָּאָרְגָּיב מִיר מיין צַלָם ?
דוּ הָאָמָט דָאָךְ רַחֲמָנוֹת
אוֹיָף יַעֲטָזְוִידָן זַיְנְדָעָר
און וַיְוַיְסַט דֵי סְכָנוֹת
אַרְלוֹם דִיְונָע קִינְדָעָר ;
און לִיְיַעַנְסַט בּוֹנוֹת
פָּוּן יַעַדְן בָּאַזְוַנְדָעָר,
טָאָהָב זְשָׁע רַחֲמָנוֹת
אוֹיָף מִיר אַוְיךְ אַצְוַנְדָעָר.

ולמן שוד
אין שליחות
לידער אונטערוואזען

דו קוקט דאך אין הערצער
און שפֿרְסַט מיין געמייט.
אויב איך טו וואם מען טאָר ניט —
ווײַיסְטַּט דו, אֶזְזַיְּזַגְּרַנִּיט,
דו וווײַיסְטַּט אָזְזַיְּזַגְּרַנִּיט
או אַיךְ קָאנְזַנְדְּרִישַׁ ניט — —

רבונו של עולם,
דו אַיְזַנְצִיקָּעֵר, לִיבָּעָר,
„אָזְזַיְּזַגְּרַנִּיט אַרְבִּיעָר
מוֹזַעַן אַרְוָנְטָעָר“ —
פלענט אַמְּפָלְקִיעַ יָאָרָן
מיר זָאָגַן מיין מַאְמָעָן,
וְאָסַם אַנְגַּט אַיְזַנְצִיקָּעֵר
מייט מיין מאָזַן צְוָאָמָעָן
אין אוישוויז פַּאֲרָבְּרָעָנַט ...

ניין, טַאַטְעַנְיוֹן מַיְוִינָעָר,
אַיךְ חָאָב ניט קַיְוַן טַעַנָּה,
וְוַיְלַ אַנְדָּעָרְשַׁ מַפְתָּמָא
חַאַטְמָוַ אַוְיךְ ניט גַּעֲקָעָנַט — —
טַאַמְּשַׁפְט אַוְיךְ מַדְךְ ניט
לוּוַט דִּין דִּין דִּעַם הַאֲרָבָּן
אוֹן רַאַטְעַוּ אַיְצְטָעָר
בַּאַטְשַׁ נַיְרַ פָּזַן פַּאֲרָדָאָרְבָּן — —
אוֹן קַנְיַ אַיךְ אַין קַלוּסְטָעָר
מייט שְׁכָנִים אַין אַיְינָעָם
זַיְהָ דָּה, גַּאֲטָה, מיין טַרְיוֹסְטָעָר
אוֹן חָעָר צַוְּמָעָן וְוַיְיָנָעָן.

ולמן שור
אין שליחות
לידער אונטערוועגן

א, גאנטעןוי ליבער,
א, טאגטעןוי גוטער,
פֿאָרנעם דַּו מײַן תפֿילה
אויך דָּארטַן אַפְּרִילַו
און שיך מיר אַריַבעַר
פֿון עריגעַן אַ נַּמָּ

רבונו של עולם,
ניט קוק אויף מײַן צַלְמָה,
ניט קוק אָזֶן פֿאָרגעַם.
דו קוקסטע דָּאָן אַין הָעֲרֵצָעַר,
נו, ווֹיַיסְטָרו אָזֶן וּעְסָטָה,
רבונו של עולם,
רבונו של עולם !

פֿאָרִיז, 1946

זֶלְמָן שֹׁוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לַיְדָעָר אֲוֹנְטָעָרוּעָם

ש מ ח ג ו

שמחנו כימות עניותנו
שנות ראיינו רעה.
(תהלים)

ג'יב אונדז, גאנט, איזויפיל פרײַיד
וואַר דייניך דו האָסְט געשיקט אונדז לײַד,
און באָלוֹיכְט אונדזער פרײַהַיָּט אַזְוִי יומ טובדייך שיין
וואַי פֿאָרְבִּיטְעָרט עַמ אֵין אונדזער גָּלוֹת אַלְיאַן.

לייק סוקסעס
29-11-47

זֶלְמָן שֹׁוֹר
אַיִן שְׁלִיחוֹת
לִדרָּעָר אָנוֹטָעוֹזָעָגָם

סָפָט עֲרֵפָוּן יִשְׂרָאֵל

גרויטער גאנט, דו פָּאטָעָר פֿוֹן יִשְׂרָאֵל
העלאָפּ מײַר בְּלוּזָן נִישְׁטָה וּזְעָרָן נְתַפְּעָל
פֿוֹן דַּי שְׁטוּרְיוּבְּלוֹנְגָּעָן פֿוֹן דִּינָעָטְרִיעָן
אַזְּנָן שְׁטָעָנְדִּיק גַּעֲדָעְנְקָעָן זְיַעְרָע גַּעֲהִוְבָּעָן מְעָלוֹת
דוֹ אַלְטָעָ אַזְּנָן דַּי נִיעָז.
אוֹן טְאַמְּנָעָר אַפְּילָזּ
זָאַל אַיךְ נִישְׁטָה דֻּעְרְגְּדוּיְכּוּ
כוֹ וּזְאַם מְעָן מוֹן שְׁטָרְעָבּוּן,
הַחְלָלָט מִיךְ גָּאנְט אַוְיָף מִיְּנָעָ אַיְיָגְעָנָעּ הַיְּבָנָן!
אוֹן זָאַל דְּאָסּ זִיּוֹן דִּין צִיּוֹן,
אוֹזְבָּל זְמָן כְּזֹועָל לְעַמּוֹן
זָאַל אַיךְ נִיתְגַּעַשְׁטְרָאָפּּט וּזְעָרָן, חַלְילָה,
מְרַטְּ קְטָנוֹת הַמוֹּחָיוֹן.

1951

וְלֹמֶן שׁוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לַיְדָעָר אֲוֹנְטָעָרוּוּגָם

דער נייער מאראנגען-סדר

לזכר נשמה אחיו אברהם ז"ל

פ' איז וואכבעדייך מיין סדר
און חמץדייך מיין טיש.
רייבט איז אָפַּ מײַן סַדַּר,
מערכט עט קיינער נישט.
רייבט איז אָפַּ מײַן סַדַּר
שטעומערהייט, אליאן,
מאכט פַּהְדָּקְ מײַן חדַּר
א גַּלְעֹזָלָעַ מײַט כְּרִיּוֹן...

שוויג איז די הגדה
מייט חשק און התמודה
שרוייט מיין שוויגונ האבער
בגעט האבעסטן שאָל,
קָוָם אַיְד צַו "עֲבָדִים"
רייטט זיך אָפַּ מײַן פָּאָדִים
טְרִינְק אַיְד אָוִים מײַן בעבער
אנגעהפֿילט מײַט גַּלְלָא...

ולמן שור
אין שליחות
ירער אונטערווענס

דעַרְמָן אִיךְ זַיֵּד אָנוֹ דֶּרֶשָׁא
גַּעֲזָעָן אָט עַרְשָׁת אָיו וְאַרְשָׁע...
קַומְטַ מִיר אָן צָוֵם חֲלוֹם
אָ בְּרוּוֹ פָּזָן תַּל-אָבִיב,
דֶּרֶשָׁע אִיךְ אָנוֹ דֶּרֶשָׁע
אַנְדָּעָרָשׁ גַּאֲרָדִי פְּרָשָׁה,
קַומְטַ מִיר גַּאֲרָדִי צָוֵם חֲלוֹם
אָ זַעַלְמָן אָ שִׂיטָּה...

וּעְרָטַ יּוֹם טּוּבְדִּיק מֵיָּוֹן חָדָר
אָנוֹ פְּמַחְדִּיק מֵיָּוֹן טִישׁ
צְעַזְוִינְג אִיךְ זַיֵּד בִּיְם סְדָר,
הָעָרָט עַם קִיְּינְעָר נִישְׁטָט...
צְעַזְוִינְג אִיךְ זַיֵּד נַאֲךְ הַעֲכָר
„הַיָּנוּ“! אָנוֹ „לְחִיּוֹם“!
חוּבָּא אִיךְ שְׁטוּם מֵיָּוֹן בַּעֲכָר:
„לְשָׁנָה הַבָּאה בִּירוּשָׁלָם“!

ניו יָאָרָק, עֶרֶב פָּסָח 1954

זֶלְמָן שֹׁוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לִידּוּר אֲוֹנְטַעְרוּוּנָם

צְוִיָּשָׂן מְאַסְקּוּוּעַ אָוּן יְדוֹשְׁלִים

לְעֵד אִיךְ זִיךְ אָוּט
פָּנֵן מִיּוֹן פִּינֵּן אֵל בְּאַנְלִיקְטָעַר...
מִיד הָאָטָט זִיךְ בָּאוֹיוֹן
דָּעֵר יוֹדֵשׁ פָּנֵן מִינְגָּעַ רִין —

אֵל דָּעֵמָה, אֵל צְעַפְּלִיקְטָעַר,
וּוְאָטָט פְּלָאַטְעָרָט אֵין שְׁטוּרָעָט
בְּאַזְוֹנוֹתָט פָּנֵן יְטוּרוּם,
צְעַפְּלִיטְקָט אָוּן שְׁטוּמָה,

אָוּן פָּאַרְיוֹתוֹמָטָן שְׂוֹזְיוֹנוֹן
קְרָאָבָן אָוּרָאַלְטָעַ צְוֹוִיָּנוֹן
וּוְאָטָט עַט בְּלָעַטָּט וַיִּיְּ אָוּן שִׁינְדָּט
פָּנֵן זִיּוֹן קְעַרְפָּעָר דָּעֵר וּוּגָט...
—

די אֵין לִיבְשַׁאְפָּט גַּעֲהִיטָּע,
אֲשֶׁר טְפַחְתָּי וּרְבִיתָי —
פָּאַרְשָׁוּעָכְט אָוּן בְּאַשְׁמוֹנִיאַקְט
פָּאַרְשָׁוּנְגָּדָן גַּעֲשָׁוּוֹנָט — —

זֶלְמָן שֹׁוֶּר
אָוּן שְׁלִיחוֹת
לִידְעָר אָוְנְטַעְרוּוּנֵס

אֲאַכְלָט גַּמְגַעַט פָּאַרְטָרָאַכְטָעָר,
מִיּוֹן דֻּעָמֶב, דַּעַר פָּאַרְלָאַכְטָעָה.
ס'פַּעַלְן צְוַיְינָן? ס'פַּוְילְט אַ שְׂוָרֶשׁ?
אֲבָעָר פָּזְן רִין אַ יְוָרֶשׁ!....

וּזְאַמְּ בְּלוֹטִיק-גַּעֲבּוֹקְטָעָר,
אַלְעַן הַאֲרַצְיָקָעַר צְוַקְטָעָר
אָוּן דַּעַרְחַוְיבָּט זַיְד אַין שְׁטוּרָעָם
וּוַיְ פָּוּן הַאֲפַעַנוֹנָג אַ טְוָרָעָם...

תְּמוּז תְּשִׁכְ"ב
1963
איין ערַאַפְּלָאָן

זֶלְמָן שׂוֹר
אֵין שְׁלִיחוֹת
לַידּוּר אֲוֹנְטָעָרוּעָם

פֿאָרְנוֹאָכְטָמָן אֵין יְרוֹשָׁלָיִם

אֵין מִיטָּן חִימָל שְׁטִיְיט אֵל בּוּם
שְׁטִיְיט עָרְבָּלְיִי פֿאָרְצְזִוְּגָן
וּוְעָרְטָ גְּרִינְגָּרְדָּסְטָ בּוּלְיָעָן בּוּלְוָעָרְדָּסְטָ גְּרִינְגָּן
אֵל בּוּלְוָעָכְבָּעָן בּוּלְיָקְיִיטָ פֿאָרְשְׁפְּרִיְיטָ זִיךְ דִּין דִּין
וּוְעָרְטָ שְׁאָטְנְדִּיקָן תּוֹנְקָלָן, פֿאָרְוּאָלְקָנָטָ דָעָרְבָּ בּוּם
אֵל פֿינְגְּצְטָעָרָעָן שְׁטִילְקִיְיטָ צְעָגִיסְטָ זִיךְ גַּעַהַיּוּטָ
וּוְעָרְטָ קְיָלְקִיְיטָ אֵין שְׁטִילְקִיְיטָ מִיטָּסְדוֹתָ פֿאָרְטְּרָאָכְטָמָן
פֿאָלָטָ צָוְ דִּי נְאָכְבָּטָן...

יְרוֹשָׁלָיִם, נִיסְן תְּשִׁיּוּד

זֶלְמָן שֹׁוֶּר
אֵין שְׁלִיחָה
לַיְדָעָר אֲוֹנְטָעָרוּעָנֶס

פָּנוּ יְרוֹשָׁלָיִם קִיּוֹן נַעֲפָל

קָאַטְמָאַנְדוֹ
דוֹ בִּיטְטָה דָוּ
אַיְנָגָאנְגָן דָוּ
פָּאַרְטָאָן אֵין זַיְד...
אוֹן אַיְדָה בֵּין אַיְדָה.

קוֹם אַיְדָה אַיְדָה
פָּנוּ אַחֲרֵי הַוַּיְרָה
אוֹן מְרָאָגָה דִּירָה
זָאָגָה דָוּ מִירָה
קָאַטְמָאַנְדוֹ !

אוֹן אֵין טָאָל פָּנוּ חִימָאַלָּאִי
פָּנוּ אַרְעָמְקִיִּים אוֹן גַּעַצְעָרְרִי
שְׁטָאִי אָנוֹדוֹ בֵּי
פָּנוּ דָאָטָה נֵי
גַּאַטָּה פָּנוּ סִינְיָה !

קָאַטְמָאַנְדוֹ,
17.3.1966

וְלֹמֶן שׂוֹר
אֵין שְׁלוּחוֹת
לִידָעָר אָוּנְטַעֲרוּוּגָם

יִדְיָשָׁע אָנוּגָן

וַיַּדְיָשָׁע אָוּגָן מִיטָּהָאָפָט פָּאָרְצְיוֹגָן,
אִיךְ חָאָב אִיךְ דָּעָרְקָעָנָט צְוַיְשָׁן טְוִיּוֹנְטָעָל אָוּגָן,
וַיַּיְפִּינְקָלְעָן אַנְטָקָעָן פָּזָן בַּיְדָעָן וַיַּוְעַגָּן,
מְאַמְעָשָׁע, קִינְדָּעְרָשָׁע, מְיִידְלָשָׁע אָוּגָן.

אוֹן עַלְשָׁעָרָע יַדָּן, מִיטָּהָאָפָט אַבְלִיקָשׁוֹן אַמִּידָן
וְאַם גַּעֲדָעָנְקָעָן אוֹן בַּעֲנָקָעָן אָוֹן גַּאֲפָן צְוַרְדָּהָן,
אֵין יוֹנְגָנוֹאָרָג צְעַדְיָצְטָעָן וְאַם שְׁלָגָגָעָן דָּעָם שִׁיָּוָן,
צְלָעָן אַפְלָעָן, גַּעֲבָעָנְשָׁטָעָן וְאַלְטָעָן אַיר זַיְן.

אוֹן אַוְיָךְ אָוּגָן פָּאָרְגָּרוּיטָע
פָּאָרְפָּרְעָמְדָטָע, פָּאָרְשָׁעְפָּטָע, וְאַם שְׁטוֹנָעָן פָּאָרְחִידִישָׁט
אַוְיָךְ אַיר קַוְקָט מִיר אָוּסָט דָּאָ פָּאָרְיוֹנָט אָוֹן פָּאָרְיוֹדִישָׁט.
אוֹן אַפְּטָילָוּ אַיְנָגָאנָצָן אָן גַּלְוִיבָן, אָוּן לְשָׁוֹן,
צְעַצְיָנְדָט זַיְן, צְעַצְיָנְדָט זַיְן אָוּן וּוּרְטָט נִיטָּהָאָשָׁן!
וַיַּדְיָשָׁע אָוּגָן, צָו טְרִיוֹשָׁאָפָט דָּעְרָצְיוֹגָן,
חִוְתָּה אַפְּ אַיְיָעָר גַּלְאָנָן אֵין פָּאָרְטִיפָּט אַיְיָעָר פָּרָאָכָט.
כָּאָר אִיךְ אֵין דָעָר נִסְמָה פָּוּנָעָם כְּבוֹד פָּאָרְטְּרָאָכָט.

ולמן שור
אין שליחות
ידיער אונטערוועגס

גלוּט אֵין אַיִם הָעַלְעָר אָנוּ וּאַקְסָט אֵין אַיִם דָּרְיוֹסְטָעָר,
גַּעֲלִיבָט אֵין יִשְׁרָאֵל וּאַפְּתָחָה קָעָן זַיְן אֶזְאָל טְרִיסְטָעָר!
אָנוּ דָּעַרְפִּיטָּע, גַּנְגְּרִיטָּע, גַּעֲדָעְקָט : אַחֲיָשָׁנָה
נַחֲמָדָהָמָן, אָנוּ חָלוֹאִי וְתַחֲזִינָה.

חַאֲנָטָעָוּזָעָא,
מַנְחָמִים-אָב תְּשִׁכְ"א

ולמן שוד
אין שליחות
ליידער אונטערווענס

א נ א ב כ ח

א נ א
אייך בעט דיז, מיטן פוח פון דיין רעכטן אָרְעַמֶּם גִּרוֹיְפִּיקִיט,
קְנִיפֶּשׁ אָפֶּה דֵּי גַּעֲבּוֹנְדָּעָנָּעָן.

פָּאָרְנָעָם דַּעַט גַּעֲזָאָנָּג פָּוּן דיין פָּאָלָק
דעָרָחוּבָּ אָונְדוּן, פָּאָרְכְּטִיקָּעָר, אָוּן מַאְךָ אָונְדוּן דיין.

א, מְעַכְּטִיקָּעָר, די זָאָס זָוָן דִּיְוִין אַיְינְצִיקִיט
הייט זַיְיַ אָפֶּה וַיְיַ דַּעַט שְׂוֹאָרְצָאָפֶּל פָּוּן אַיְיַג.
בענטשׁ זַיְיַ, רַיְינִיקָּ זַיְיַ, לוּוַטָּ דיַ רַחְמִים פָּוּן דיין גַּעֲרַעְטִיקִיט
בָּאָלְיוּן זַיְיַ אָלָעָ מַאְלָל.
חַיְילְקָעָר, גַּעֲפַעַטְמִיקְטָעָר, מִוְתָּ דָעַר שְׁפָעָ פָּוּן דיין גַּוְטְּסִיקִיט
פִּירָ דיַן גַּעֲמִינְשָׁאָפָט.
איַינְצִיקָּעָר שְׂטָאָלִיךְ פָּוּן דיין פָּאָלָק, גַּיבָּ זַיְיַ אָ וּנְדָר,
צַוְּ דיַ זָאָס גַּעֲלַעַנְקָעָן דיַן הַיְילְקִיּוּט.

אָונְדוּזָעָר יַאֲמָעָר גַּעַם אַוִּיתָ, אָוּן דָעַחְעָר אָונְדוּזָעָר גַּעַשְׁרִיָּי,
קָעַנְעָרָ פָּוּן גַּעַהְיִמְנִישָׁן.
גַּעַלְוִיבָּט זַאְלָ זַיְיַ דָעַר נַאֲמָעָןָ פָּוּן דיַן קַעְנִיגְרִיּוּכָט כְּבוֹד
אוֹיְף אַיְיבִּיקָּ עַולְמוֹת.

ירושלימים, כ"ה אייר תשכ"ז

וְלֹמַן שׂוֹר
אָנוּ שְׁלִיחוֹת
לִידּוּר אָנוּטָעָרוּעוֹנֶס

א תפילה לשלאם ישראאל

טראגט זיך איצט וויזעה, פון האָרֶין זוי פון פֿירְדוֹז
די תפילה די שטילען, אינציך און דיזן :
ה/ ענו לעמו יתנו !

גאנט זאָל ישראאל איצט שטאגָרְקִיּוֹט פֿאָרְשָׁאָפּוֹן
שטאגָרְקִיּוֹט אַין ווילְעַן אַין שטאגָרְקִיּוֹט אַין ווּאָפּוֹן
אַין שטאגָרְקִיּוֹט אַין אַיִוְנָהִוּט, פֿיַּ אָלְטַ אַין פֿיַּ נִיַּיַּן,
פֿיַּ פֿרְוּמָעַן, פֿיַּ פֿרְיוּעַ — אַלְעַ גַּעֲטָרְדִּי.
אַין לִיבָּעַ זאָל פֿלוֹיזָן פון האָרֶין זוי אַ שְׁטָרָאָט
פון יעָטוּעָדָן יַדְן באָשָׁר הוּא שָׁב.
ה/ וּפְרֹךְ אַתְּ עַמוּ בְּשָׁלוֹם !

וְלִמּוֹשֶׁזֶד

(געצויילטע ביאנראפישע דאטן)

געבורין געווארן י"א תשרי תר"ז (1889-10-6) אין מיר,
רוסלאנד. פאטער: יהודא-הלייב רובאשאו; מוטער: שרה גינזבורג.
געערנט אין א ישיבה; אין דער פערטער-ברונגר אקדמייע פאר
יידישע וויסנשאפטן און אין די אוניווערטיטטען פון פרייבורג,
שטראָסְבּוֹרג און בערלַין. דא אויך מיטגעארבעט אין פֿאָרְשַׁ-אָרְ
בעטן מיט פֿראָפּ' שמעון דובנָאָו צוּווישן 1914-1918. 1920 חתונה
געהאט מיט רחל קאנצְנַעלְפָּן. טאכטער: רודה. אין ארץ ישראל
זינט פון 1923-1951 — פרעוזירום-מייטגָּלְיָד פון ציון
ニסְטִיְשָׂן אַקְצִיאָנָס-קָאַמִּיטָעָט. אין 1925 — מיטגְּרִינְדָּר פון
„דָּבָר“. דעלענָאָט צו צוּוִינִיסְטִישׁ קָאנְגְּרֵסְעָן זִינְט 1921. אין שליך
חוֹתֵן פון דער „הַסְּתָדָרוֹת“ גַּעֲוָעָן אין די פֿאָרְיִינִיקְטָע שְׂטָאָטָן אין
1927, 1932, 1934-36, 1949 ערשות בעילוֹנְגָּר און קוֹלְטוֹר-מיינְסְטָעָר פון מדינת ישראל.
ערשטער בּוּלְדוֹנְגָּר און דער יְהִוָּדָה-עַמְּדָה פֿאָרְיִינִיקְטָע נָאָר
— מיטגָּלְיָד פון דער יְהִוָּדָה-עַמְּדָה אַיִן די פֿאָרְיִינִיקְטָע נָאָר
צִיעָם. הוֹז פִּיל הַנוֹּנְדָּרְטָעָר עַסְיָעָן אין פֿאָרְשִׁידְעָנָע פֿערְיִאָדִישׁ
אוֹיסְגָּאָבָעָם, אַיִן שָׂוֵר אוֹיךְ דער מַחְבָּר פון אַרְיִי בִּיכְעָר: תּוֹלְדוֹת
בְּקָרְתָּה הַמְּקָרָא; לְאָסָאָל הַיְהּוֹדִי וְהַגְּרָמָנִי; מַשְׁכָּר הַאָוֹמָה בְּמִשְׁבָּר
הַעוֹלָם; שֵׁם לְאָבָא (זְכוּרוּנוֹת); כּוֹכְבֵי בּוֹקָר אַוְן אוֹר אַיִשִּׁים. עַם אַיִן
שְׂוִין גַּעֲמָלְדָן דָּאָס בְּקוּרְבִּיךְ דָּרְשִׁיְנָעָן פָּוֹן שְׂוּרָם נִיעָם בִּיכְעָר
אין מדינת ישראל. שָׂוֵר הַאָט אַוְיךְ אַיְבָּעָגְעָזָעָט רְחַלְמָס לְוִידָעָר
אוֹיךְ יְדִישׁ אַוְן זַיִן זָעָנָעָן דָּרְשִׁיְנָעָן אַיִן צָוְויִי אַוְיפְּלָאָגָעָם אַיִן בָּ
איּוּרָעָם. בְּשַׁעַתּו — רָאַשׁ הַמְּחַלָּקה לְחָנָן וְלַתְּרָבוֹת בְּגַוְלָה בַּיְּדָ דָעָר
יְדִישָׁעָר אָגָעָן. זִינְט מַאי 1963 — נְשִׁיאָ פָּוֹן יְהִוָּדָה.

בין איצט דערשינגען אין פארלאג "וּרְיעָה":

		עליך באָרדיטשעוווער — לידער מיט ניגונים (מיט נאָטֶן)
1948		אייזיק ווינשענקר — פֿאַר אַלְמַנִּיעַ התהיבותן
1948		שמואָל איזבָּאָן — די שטאט פֿוֹן צָאָרָן (ניו יַאֲרָקָעֶר דערצְיוֹלוֹנְגָּעָן)
1955		אייזיק ווינשענקר — פֿשׂוֹט מְתוּךְ לִיבְשָׁאָפֶט י. ווינשענקר — בּוּיְרָם אָזְן מִיטְבּוּירָם פֿוֹן יְוִישָׁן יְשֻׁוָּב אֵין אָרוֹנוֹוִי
1957		שְׁלָמָה אַבְּנָשּׁוֹן — בָּאָבִי יָאָר
1962		אייזיק ווינשענקר — אָרוֹנוֹוָאַרְצָלָעָן
1969		אליעזר שטיינבָּאָרג — צָעַן מְשָׁלִים / עַשְׂרָה מְשָׁלִים
1970		זְלָמָן שָׁוָּר — אֵין שְׁלִיחָות / לִידְעָר אָונְטָעוּרְוָעָגָם
1972		

אֵין דְּרוֹק:

אייזיק ווינשענקר — בָּאָמְרָקְוָנְגָּעָן צָו
אין שְׁלִיחָות / לִידְעָר אָונְטָעוּרְוָעָגָם
פֿוֹן זְלָמָן שָׁוָּר

קלישען : Fotograbados LUPÀ
וזע : דרוקעריו פון דער צייטונג „היינט“
דרך : אימפרונטא גארסיא
ועצער : בויונייש שיינער